

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра маркетингу

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Завідувач кафедри

Іван ТЕРЕЩЕНКО

(протокол «01» вересня 2026 року № 1)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

РИНОК ПРАЦІ І СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ

Освітньо-професійна програма «Маркетинг»

спеціальність 075 Маркетинг

галузь знань 07 Управління та адміністрування

освітній ступінь Бакалавр

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава
2026-2027 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Ринок праці і соціально-трудова відносини» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Маркетинг» спеціальності 075 Маркетинг

Мова викладання: державна

Розробник: Дядик Тетяна, професор кафедри маркетингу, к.е.н., доцент
«01» вересня 2026 року

 Тетяна ДЯДИК

Погоджено гарантом освітньої програми «Маркетинг»

«01» вересня 2026 року

 Іван ТЕРЕЩЕНКО

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Маркетинг»
протокол «01» вересня 2026 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності Вікторія ДАНИЛЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів	4
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	3/075 МАР бд 2024
Семестр	5
Лекції (годин)	26
Практичні (годин)	14
Самостійна робота (годин)	80
Вид семестрового контролю	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Сформувати у здобувачів вищої освіти систему теоретичних знань щодо ринку праці, умінь і навичок регулювання його механізмів, розуміння засад розвитку та регулювання соціально-трудових відносин у суспільстві, а також практичних навичок і вмінь щодо HR-маркетингу, HR-брендингу, навичок підвищення рівня особистої професійної підготовки.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньої-програми: Економічна теорія, Історія та культура України, Безпека життєдіяльності та основи охорони праці, Правознавство, Університетська освіта, Філософія, Економіка та фінанси підприємства, Маркетинг, Менеджмент.

4. Компетентності:

загальні:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 16. Здатність до адаптації, креативності, генерування ідей та дій у новій ситуації, формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

спеціальні:

ФК 4. Здатність проваджувати маркетингову діяльність на основі розуміння сутності та змісту теорії маркетингу і функціональних зв'язків між її складовими.

ФК 13. Здатність планування і провадження ефективної маркетингової діяльності ринкового суб'єкта в кросфункціональному розрізі.

ФК 15. Здатність застосовувати знання та розуміння проблем предметної області з основ економіки, фінансів та оцінювання результатів підприємницької діяльності в аграрній сфері (чи організацій аграрної сфери).

5. Програмні результати навчання

ПРН 15. Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.

ПРН 16. Відповідати вимогам, які висуваються до сучасного маркетолога, підвищувати рівень особистої професійної підготовки.

ПРН 18. Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.

**Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними
результатами навчання**

Програмний результат навчання (визначений ОП)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН 15. Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.	Пояснювати концептуальні засади функціонування системи соціально-трудових відносин, соціального партнерства та стандарти Міжнародної організації праці
	Застосовувати нормативно-правову базу та етичні принципи для захисту трудових прав і забезпечення належних умов праці
	Обґрунтовувати заходи щодо забезпечення соціальної відповідальності суб'єктів ринку праці, рівності та безконфліктної взаємодії у колективі
ПРН 16. Відповідати вимогам, які висуваються до сучасного маркетолога, підвищувати рівень особистої професійної підготовки.	Ідентифікувати вимоги ринку праці до сучасного маркетолога та визначати власну траєкторію підвищення професійної підготовки
	Аналізувати організації трудових процесів, ефективність використання робочого часу та інструменти HR-маркетингу
	Розробляти пропозиції щодо формування особистого бренду, онбордингу та ефективної організації внутрішньо-фірмового ринку праці
ПРН 18. Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.	Аналізувати стан і тенденції розвитку ринку праці, показники зайнятості, безробіття та доходів населення.
	Проектувати та розробляти стратегії формування й мотивації оплати праці із дотриманням суспільних та наукових цінностей
	Оцінювати рівень продуктивності праці, раціональність використання персоналу та витрат на його утримання.

6. Методи навчання і викладання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

словесні методи: *лекція, розповідь-пояснення; бесіда;*

наочні методи: *ілюстрування; демонстрування, презентації;*

практичні методи: *вправи; практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анування, підготовка реферату/доповіді;*

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

методи формування пізнавальних інтересів: *створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.*

3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання:

інтерактивні методи: *дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій, кейс-метод, «Мозковий штурм», «Синанон-метод».*

комп'ютерні і мультимедійні методи: *використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.*

4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

методи усного контролю: *опитування, бесіда, доповідь;*

методи письмового контролю: *письмове виконання практичних завдань, самостійна робота, творчі завдання, розв'язування тестів.*

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Ринок праці в економічній системі. Ринок праці як складова система ринкового механізму регулювання економічної системи. Умови виникнення ринку праці. Ринок праці: функції та особливості товару «робоча сила». Відтворення відносин у сфері попиту-пропозиції на працю. Особливості аграрного ринку праці. Суб'єкти та об'єкти ринку праці. механізм функціонування ринку праці. Первинний і вторинний ринки праці. Моделі ринку праці. Сегментація ринку праці. Інфраструктура ринку праці. Сучасні тренди в системі міжнародного ринку праці.

Тема 2. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства. Трудові ресурси як соціально-економічна категорія. Формування трудових ресурсів та їх структура. Відтворення трудових ресурсів. Особливості використання трудових ресурсів у сільському господарстві. Види і форми міграції населення. Розвиток інноваційних маркетингових стратегій на фоні внутрішньої міграції спричиненої бойовими діями. Міжнародний маркетинг робочої сили. Трудовий потенціал суспільства. Персонал підприємства. Гендерна рівність у системі праці, запобігання насильству та дискримінації.

Тема 3. Попит та пропозиція на ринку праці. Попит на працю як похідний попит. Суб'єкти попиту та чинники, що його визначають. Графічна інтерпретація та крива попиту на працю. Пропозиція праці: сутність, рівні формування та чинники впливу. Індивідуальна пропозиція праці: ефект доходу та ефект заміщення. Ринкова рівновага на ринку праці, її динаміка. Еластичність попиту та пропозиції праці. Вплив державного регулювання, профспілок та монопольних утворень на рівноважний стан ринку праці.

Тема 4. Соціально-трудові відносини зайнятості. Право на працю і соціальні механізми його реалізації. Законодавчі акти України про зайнятість та соціальний захист населення. Поняття зайнятості населення, види та форми зайнятості. Показники зайнятості. Державні, регіональні та територіальні програми зайнятості. Політика зайнятості та роль держави в її реалізації. Зайнятість населення сільських територій.

Тема 5. Безробіття та його регулювання. Сутність безробіття, його причини. Соціально-економічна шкода від безробіття. Види та форми безробіття. Ціна безробіття, Закон Оукена. Абсолютні та відносні показники рівня безробіття в Україні та світі. Безробіття в селі. Природний рівень безробіття. Державна служба зайнятості та її роль щодо працевлаштування безробітних.

Тема 6. Внутрішньофірмовий ринок праці: HR-маркетинг і HR-брендинг. HR-маркетинг підприємства. Етапи HR-маркетингу на підприємстві. Зовнішні та внутрішні чинники, що визначають напрямки HR-маркетингу. Активні та пасивні шляхи забезпечення потреби в персоналу. Джерела інформації HR-маркетингу. Підходи до визначення поняття «персонал-технології». Інноваційні методи маркетингових персонал-технологій. Місце маркетингових персонал-технологій в системі управління організацією. Проектування іміджу організації – основний метод HR-маркетингу.

Тема 7. Соціально-трудові відносини як система, соціальне партнерство. Поняття СТВ: суб'єкти, організаційні форми, типи та принципи функціонування, фактори розвитку соціально-трудових відносин. Рівні СТВ, характеристика суб'єктів сторін та органів, що репрезентують працівників, роботодавців та державу на різних рівнях. Поняття соціальної справедливості та соціального захисту. Основні напрями соціального захисту. Соціальні гарантії. Регулювання СТВ в аграрній сфері. Сутність терміну «соціальне партнерство». Мета та принципи організації діяльності соціальних партнерів. Історичний аспект розвитку соціального партнерства в Україні. Роль держави як роботодавця та арбітра на ринку праці. Управління соціальним інтелектом з позицій оптимізації ціноутворення на ринку праці.

Тема 8. Соціальна відповідальність. Сутність та передумови виникнення концепції соціальної відповідальності у сфері соціально-трудових відносин. Рівні та види соціальної відповідальності суб'єктів ринку праці. Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) як інструмент регулювання ринку праці та підвищення конкурентоспроможності підприємства. Внутрішній та зовнішній вектори КСВ. Соціальний діалог та міжнародні стандарти у сфері

соціальної відповідальності (ISO 26000, Глобальний договір ООН). Роль держави у стимулюванні соціально відповідальної поведінки ринкових агентів.

Тема 9. Моніторинг соціально-трудової сфери як інструмент регулювання й удосконалення соціально-трудових відносин. Моніторинг, моніторинг соціально-трудової сфери, соціологічне дослідження, когортне дослідження, панельне дослідження, генеральна сукупність, вибірка, гіпотеза, інтерпретація поняття, операціоналізація поняття, проста випадкова вибірка, систематичний відбір, серійна вибірка, багатоступенева вибірка, комбінована вибірка, багатофазова вибірка, стратифікована вибірка, репрезентативність вибірки, квотна вибірка, організаційно-технологічний план соціологічного дослідження, анкетне опитування, інтерв'ю, спостереження, аналіз документів, соціометричне опитування, тестування, експеримент.

Тема 10. Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток СТВ

Історія створення та структура МОП. Методи роботи МОП щодо регулювання соціально-трудових відносин. Основні принципи та права у сфері праці. Декларація МОП основних принципів та прав у сфері праці. Роль та функції Міжнародного бюро праці. Зміцнення трипартизму та соціального діалогу. Діяльність працівників і МОП. Діяльність роботодавців і МОП. Активне партнерство: регіональна діяльність МОП. Центр навчання, досліджень та публікації МОП. Основні конвенції МОП з питань регулювання зайнятості та оплати праці. Мир, справедливість та сильні інститути у сфері праці.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у т. ч.		
		л	п	с.р.
Тема 1. Ринок праці в економічній системі.	9	2	2	5
Тема 2. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства	11	4	2	5
Тема 3. Попит та пропозиція на ринку праці.	9	2	2	5
Тема 4. Соціально-трудові відносини зайнятості.	7	2	-	5
Тема 5. Безробіття та його регулювання.	9	2	2	5
Тема 6. Внутрішньофірмовий ринок праці: HR-маркетинг і HR-брендинг.	11	4	2	5
Тема 7. СТВ як система, соціальне партнерство.	11	4	2	5
Тема 8. Соціальна відповідальність.	9	2	2	5
Тема 9. Моніторинг СТВ.	7	2	-	5
Тема 10. Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток СТВ	7	2	-	5
Тема 1-10 (реферат)	20	-	-	20
Тема 1-10 (презентація)	10	-	-	10
Усього годин	120	26	14	80

8. Теми практичних занять

Назва тем	Кількість годин
Тема 1. Ринок праці в економічній системі.	2
Тема 2. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства	2
Тема 3. Попит та пропозиція на ринку праці.	2
Тема 4. Соціально-трудові відносини зайнятості.	-
Тема 5. Безробіття та його регулювання.	2
Тема 6. Внутрішньофірмовий ринок праці: HR-маркетинг і HR-брендинг.	2
Тема 7. СТВ як система, соціальне партнерство.	2
Тема 8. Соціальна відповідальність.	2
Тема 9. Моніторинг СТВ.	-
Тема 10. Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток СТВ	-
Усього годин	14

9. Теми самостійної роботи

Назва тем	Кількість годин
Тема 1. Ринок праці в економічній системі.	5
Тема 2. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства	5
Тема 3. Попит та пропозиція на ринку праці.	5
Тема 4. Соціально-трудові відносини зайнятості.	5
Тема 5. Безробіття та його регулювання.	5
Тема 6. Внутрішньофірмовий ринок праці: HR-маркетинг і HR-брендинг.	5
Тема 7. СТВ як система, соціальне партнерство.	5
Тема 8. Соціальна відповідальність.	5
Тема 9. Моніторинг СТВ.	5
Тема 10. Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток СТВ	5
Тема 1-10 (реферат)	20
Тема 1-10 (презентація)	10
Усього годин	80

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти денної форми не передбачена.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
ПРН 15. Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.	- виконання практичних (інтерактивних) завдань; - розв'язування тестів; - виконання завдань зі самостійної роботи (письмове практичне завдання, реферат/презентація); - екзамен.
ПРН 16. Відповідати вимогам, які висуваються до сучасного маркетолога, підвищувати рівень особистої професійної підготовки.	
ПРН 18. Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.	

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми / Форма семестрового контролю	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти, балів				Екзамен	Разом
	Аудиторні практичні заняття		Самостійна робота			
	Практичні завдання	Тести	Письмове практичне завдання	Реферат / презентація		
Тема 1. Ринок праці в економічній системі.	3	2	2			7
Тема 2. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства	3	2	2			7
Тема 3. Попит та пропозиція на ринку праці.	3	2	2			7
Тема 4. Соціально-трудові відносини зайнятості.	3	2	2			7
Тема 5. Безробіття та його регулювання.	3	2	2			7
Тема 6. Внутрішньофірмовий ринок праці: HR-маркетинг і HR-брендинг.	3	2	2			7
Тема 7. СТВ як система, соціальне партнерство.	3	2	2			7
Тема 8. Соціальна відповідальність.	3	2	2			7
Тема 9. Моніторинг СТВ.	3	2	2			7
Тема 10. Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток СТВ	3	2	2			7
За будь якою темою на вибір				10		10
Екзамен					20	20
Всього по дисципліні	30	20	20	20	20	100

**додаткову кількість балів здобувач вищої освіти може отримати опублікувавши тези доповідей у межах тем дисципліни. Максимальна кількість балів за опубліковані тези – 10 балів – додаються в кінці семестру.*

Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях впродовж семестру у формі розв'язування тестів, виконання практичних завдань, перевірки завдань зі самостійної роботи (представлення реферату або презентації, виконання письмового практичного завдання, написання тез за бажанням).

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим і навчальним планом – екзамен.

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	Відповіді/розв'язок правильні, обґрунтовані, осмислені та характеризують наявність спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, критичне осмислення проблем у навчанні. Відповідь характеризує уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
2	Відповіді/розв'язок недостатньо обґрунтована та осмислена, характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності. Загалом, здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
1	Відповіді/розв'язок не обґрунтована та осмислена, характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має значні неточності. Загалом, здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0	Не розкрито зміст навчального матеріалу/не виконані завдання, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-2	По кожній темі 10 тестових завдань. Бали: від 0-2 (по 0,2 балів за кожен правильну відповідь)

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань самостійної роботи

2	Вірно виконане завдання самостійної роботи; здобувач вищої освіти демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі; аргументовано обґрунтовує свою думку; відповідь містить обґрунтовані висновки. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
1	Здобувач вищої освіти демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень питання; наявні суттєві помилки; висновки неповні. Загалом, здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0	Не розкрито зміст навчального матеріалу/не виконані завдання, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання підготовки реферату

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	Тема реферату розкрита повно, глибоко, послідовно та логічно. Здобувач демонструє ґрунтовне розуміння проблеми, використовує актуальні та науково обґрунтовані джерела, самостійно опрацьовує й узагальнює інформацію, формулює аргументовані висновки. Робота оформлена відповідно до встановлених вимог, дотримано принципів академічної доброчесності. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
5-8	Тема реферату розкрита достатньо повно та послідовно. Здобувач демонструє розуміння основних положень теми, уміє працювати з інформацією, використовує відповідні джерела, здійснює її узагальнення та формулює основні висновки. Робота загалом відповідає встановленим вимогам, хоча може містити окремі недоліки змістового, аналітичного або технічного характеру. Здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
1-4	Тема реферату розкрита поверхово або фрагментарно. Матеріал викладено непослідовно, переважає описовий характер, недостатньо власного аналізу та узагальнень. Використано мало джерел або джерела не повною мірою відповідають темі. Наявні суттєві недоліки оформлення. Здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0	Реферат не виконано або не подано, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання підготовки презентації

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	Зміст презентації повністю відповідає темі та результатам навчання. Матеріал викладено логічно, послідовно та змістовно, продемонстровано самостійність і творчий підхід до його опрацювання. Інформація актуальна, належно структурована та узагальнена, використано доречні візуальні матеріали. Презентація має якісне технічне та естетичне оформлення, дотримано мовних і орфографічних вимог. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
5-8	Зміст презентації загалом відповідає темі та результатам навчання. Матеріал достатньо структурований і зрозумілий, основні питання розкрито, проте наявні окремі недоліки у доборі та узагальненні інформації, логіці викладу, візуальному або технічному оформленні. Самостійність у підготовці матеріалу продемонстровано достатньою мірою. Здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
1-4	Зміст презентації поверхово або фрагментарно розкриває тему, окремі питання залишаються нерозкритими або не повною мірою відповідають результатам навчання. Матеріал викладено непослідовно, переважає описовий характер, недостатньо продемонстровано самостійність та вміння узагальнювати інформацію. Наявні суттєві недоліки у змісті, структурі, доборі інформації або оформленні. Здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0	Завдання не виконано або презентацію не подано, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання написання тез доповіді

Кількість балів	Критерії оцінювання
8-10	Тези підготовлені на актуальну тему з дисципліни, повно та змістовно розкривають визначену проблематику, демонструють засвоєння результатів навчання, відповідають установленим вимогам до оформлення та підготовлені до подання до друку. Робота має високий рівень оригінальності. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
5-7	Тези підготовлені на актуальну тему з дисципліни, загалом розкривають визначену проблематику та демонструють засвоєння результатів навчання. Робота відповідає основним вимогам до оформлення, однак містить окремі недоліки та потребує доопрацювання. Здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
1-4	Тези частково відповідають тематиці дисципліни, недостатньо повно розкривають визначену проблематику та результати навчання. Робота має змістові та/або оформлювальні недоліки й потребує суттєвого доопрацювання. Здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0	Тези не підготовлені або поданий матеріал не відповідає тематиці дисципліни, не дає змоги оцінити сформованість компетентностей і досягнення результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид завдання	Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичні питання	6-10	Відповіді правильні, обґрунтовані, осмислені та характеризують наявність спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, критичне осмислення проблем у навчанні. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
	1-5	Свідоме відтворення матеріалу з незначними помилками; дещо порушено логічність та послідовність викладу; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь стилістично правильна, проте містить незначні помилки. Здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
	0	Не розкрито зміст навчального матеріалу, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
Професійно-орієнтоване (задача)	6-10 балів	Задача виконана правильно та за усіма показниками, послідовність розрахунку описана стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів, показує здатність студента використовувати професійні компетентності при розв'язанні практичних завдань. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
	1-5 балів	Задача розв'язана не до кінця, відсутні методичні основи розв'язку, є помилки у розрахунку. Здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
	0	Задача не розв'язана, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
Всього	20 балів	

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Мультимедійний проектор, мережа Wi-Fi, платформа MS Windows 10 Pro, Windows 10 Edu, Office 365 (10000 ліцензій для студентів), Internet-браузери, Електронна бібліотека ПДАУ, Електронний репозитарій ПДАУ.

13. Політика навчальної дисципліни

1. Терміни виконання та перескладання. Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та іншим навчально-методичним забезпеченням дисципліни, мають бути виконані у встановлені терміни. Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів до яких має бути виконано завдання. Оцінки, отримані здобувачем вищої освіти, вносяться викладачем в електронний журнал АСУ ПДАУ. У разі невиконання здобувачем вищої освіти завдань виставляється оцінка «0» балів. Здобувач вищої освіти має право підвищити результати поточного контролю шляхом виконання відповідних завдань до початку семестрового контролю. Здобувач, який не з'явився без поважної причини на екзамен, вважається таким, що має підсумкову академічну заборгованість. Повторне проходження екзамену для ліквідації підсумкової академічної заборгованості (FX) допускається двічі: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку формує директор ННІ ЕУПІТ, за участю викладачів кафедри маркетингу. Здобувач вищої освіти, який одержав під час семестрового контролю незадовільну оцінку F, має право повторно опанувати навчальну дисципліну. Терміни виконання та перескладання регламентуються в університеті Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ <https://surl.li/xqbsxh> та Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАУ <https://surl.li/uanmuq>.

2. Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці «Академічна доброчесність» ПДАУ: <https://surl.li/edobjj>.

3. Використання інструментів штучного інтелекту. Використання систем штучного інтелекту під час вивчення навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Правил використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі ПДАУ <https://surl.li/pgclra>. Інструменти ШІ можуть використовуватися здобувачами вищої освіти як допоміжний засіб для пошуку та структурування інформації і джерел, генерування ідей, перевірки граматики та орфографії власного тексту, формування структури роботи, візуалізації інформації для підготовки презентації чи іншого виду роботи, перекладу іншомовних матеріалів. У разі використання систем штучного інтелекту здобувач вищої освіти зобов'язаний зазначити факт їх використання із вказанням назви ШІ-системи та мети її застосування, критично перевірити отриману інформацію та достовірність використаних джерел. Використання будь-яких систем штучного інтелекту під час проходження форм контролю не допускається. Не допускається використання інструментів ШІ для повного виконання певного виду навчальної роботи, подання згенерованих ШІ результатів як власного результату навчальної діяльності без зазначення факту їх використання, створення або подання недостовірної, сфабрикованої чи фальсифікованої інформації, генерування неіснуючих джерел, посилань або інших даних. Здобувач несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи. Порушення встановленого режиму використання систем штучного інтелекту розглядається відповідно до вимог академічної доброчесності та нормативних документів Університету.

4. Відвідування занять. Здобувачі вищої освіти зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної причини. У разі пропуску занять здобувач вищої освіти несе відповідальність за самостійне опрацювання навчального матеріалу та виконання передбачених робочою програмою і силабусом завдань, на засадах академічної доброчесності. Інформацію про результати виконання передбачених завдань здобувач щотижня подає викладачеві засобами електронної пошти або через систему дистанційного навчання LMS Moodle.

5. Зарахування результатів неформальної/інформальної освіти. Здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ <https://surl.li/szdvqi>. Здобувачі вищої освіти можуть на платформах онлайн-освіти опановувати навчальний матеріал, який за змістом дозволяє здобути очікувані результати навчальної дисципліни. Визнання та перезарахування результатів навчання за частиною освітнього компонента, може здійснюватися впродовж семестру, в якому опановується освітній компонент, проте не пізніше ніж за місяць до встановленої дати семестрового контролю.

Назви тем	Навчальна платформа	Назва курсу	Посилання на курс
Тема 1. Ринок праці в економічній системі.	Prometheus	Як знайти роботу своєї мрії	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:rabotaua+WORK101+2016_T1
Тема 2. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства	Prometheus	Кар'єра HR: ролі, компетенції та виклики	https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/hr-career/
Тема 2. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства	Prometheus	Життєстійкість молоді в умовах криз	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+RESILIENCE101+2022_T3
Тема 2. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства	Prometheus	Онбординг та адаптація	https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/hr-onboarding/
Тема 7. СТВ як система, соціальне партнерство.	Prometheus	Соціальне підприємництво	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:WNISEF+SE101+2017_T4
Тема 7. СТВ як система, соціальне партнерство.	Prometheus	Навчання та розвиток персоналу	https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/hr-personnel-training/
Тема 6. Внутрішньофірмовий ринок праці: HR-маркетинг і HR-брендинг.	Prometheus	Оцінка персоналу	https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/hr-staff-evaluation/
Тема 6. Внутрішньофірмовий ринок праці: HR-маркетинг і HR-брендинг.	Prometheus	HR-метрики та HR-аналітика	https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/hr-metrics-and-analytics/

6. Оскарження результатів оцінювання. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ <https://surl.li/xqbsxh>. Результат

оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у РПНД, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора ННІ. Заяву щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора ННІ. Результатом розгляду апеляції є прийняття комісією рішення, що попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання з відповідного освітнього компонента і не змінюється або рішення, що попередня оцінка знань здобувача не відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента, здобувач заслуговує іншої оцінки.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Економіка праці і соціально-трудові відносини: підручник / О.І. Ляш, Н.О. Черненко, О.А. Шевчук, О.О. Трофименко, С.С. Гринкевич, Я.І. Глушенко; друге видання, за заг. ред. проф. О.І. Ляш, Н. О. Черненко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2023. 371 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/92f91326-ff3a-48e2-9645-ff9b573aa7ce/content>.
2. Економіка праці та соціально-трудові відносини: підручник. URL: <https://buklib.net/books/22041/>
3. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч. посіб. / О. В. Безпалько та ін.; за заг. ред. О. В. Безпалько. К.: Кафедра, 2020. 310 с. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7f9fcb34-dd3a-4d33-98a1-d71add67ee8e/content>
4. Ільїч Л.М., Акіліна О.В. Економіка праці та соціально-трудові відносини: підручник. К.: Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, 2020. 952 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/33738/1/Akilina_L_Illich_EP_pidruch_FITU.pdf
5. Корнійчук Б.В. Ринок праці: навчальний посібник. URL: https://stud.com.ua/146320/menedzhment/rinok_pratsi.
6. Маркетинг персоналу та HR-брендинг: навчальний посібник: Павленко Т.В.; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 97 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/7664a234-4e87-4753-bdf6-e377cb6d68bf/content>.
7. Ринок праці, міграція та соціально-економічний розвиток Європейського Союзу та України: навч.-метод. посіб. / Ю. О. Цевух. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. 140 с. URL: <https://surl.li/lukpzt>.
8. Ринок праці: електронний посібник з дисципліни. Луцьк. 2024. URL: <https://surl.li/wgoxsy>.
9. Сидоренко В.В. Атлас конкурентоспроможних на ринку праці професій в умовах повоєнного відновлення України: навчальний посібник. Вікторія Сидоренко. Біла Церква: БІНПО, 2024. 356 с. <https://surl.li/adtpwi>.
10. Diadyk T. Transformation of the ukrainian labor market in the context of war: challenges, the role of education and adaptation of human capital. *Transformation of the Economic System in the Context of Global and Regional Changes*: Collective monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2026. P. 336-367. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-670-6-15>.

Допоміжні

1. Дядик Т.В., Загребельна І.Л., Касян К.А. Вплив сучасної освіти на формування конкурентоспроможної особистості – фахівця. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 63. С. 124-130. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/63_2022/25.pdf.
2. Дядик Т.В. Онбординг персоналу як елемент HR-маркетингу Інноваційні рішення в економіці, бізнесі, суспільних комунікаціях та міжнародних відносинах: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 20 квітня 2023. Т 1. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2023. С. 223-226. URL: <https://drive.google.com/file/d/1fEicFLUnFTZKLb6sei5eioxTmJldx0B0/view>

3. Дядик Т.В. Сучасні тенденції на ринку праці України. *Матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу Полтавського державного аграрного університету за результатами науководослідної роботи 2021-2022 років* (м. Полтава, 17-18 травня 2023 року). Полтава: РВВ ПДАУ, 2023. С. 61-64. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/2908/zbirnykvyklkonf.pdf>
4. Лядський І.К., Дядик Т.В. Управління соціальним інтелектом з позицій оптимізації ціноутворення на ринку праці. *Економіка, підприємництво, менеджмент*. Том 10, № 2, 2023. С. 48-55. URL: <https://surl.li/cltrgi>.
5. Дядик Т.В., Міщенко О.В., Бублій А.С. Сучасні тренди в системі міжнародного ринку праці. *Інфраструктура ринку*. 2024. № 78. С. 98-104. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/78-2024>
6. Дядик Т.В., Даниленко В.І., Михайленко Г.Г. Розвиток інноваційних маркетингових стратегій на фоні внутрішньої міграції спричиненої бойовими діями. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2024. № 3 (44). URL: https://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/44_2024/14.pdf.
7. Дядик Т.В., Косенко В.М., Бублій А.С. Проектування іміджу організації – основний метод HR-маркетингу. *XI International scientific and practical conference «Innovative Solutions to Modern Scientific Challenges»* (February 21-23, 2024) Zagreb, Croatia, International Scientific Unity. 2024. С. 121-125. URL: https://isu-conference.com/wp-content/uploads/2024/02/Innovative_solutions_to_modern_scientific_challenges_Feb_21_23_2024.pdf
8. Дядик Т.В. Тренди світового ринку HR-технологій *Маркетингове забезпечення продуктового ринку*. Збірник тез XVI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 14 травня 2024 р.). Полтава: ПДАУ. 2024. С. 84-86. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/15218/konferenciya2024rcompressed.pdf>
9. Дядик Т.В. Інновації в HR-стратегія українських брендів. *Маркетингове забезпечення продуктового ринку*. Збірник тез XVII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 14 травня 2025 року). Полтава: ПДАУ. 2025. С. 70-73. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/18799/zbirnykmarketyngovezabezpechennyaproduktovogorynku2025compressed.pdf>
10. Лядський І.К., Дядик Т.В., Писаренко В.В. Соціальна відповідальність бренду в контексті підсилення кадрової безпеки підприємства. *Актуальні проблеми сталого розвитку*. 2025. Том 2. № 5. С. 244-250. [https://doi.org/10.60022/2\(5\)-28S](https://doi.org/10.60022/2(5)-28S).
11. Дядик Т.В., Декань А.А., Тімченко К.А. Адаптація ринку праці України до викликів війни, міграції та структурного дисбалансу *Інфраструктура ринку*. Випуск 86/2025. С. 82-89. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct86-14>
12. Дядик Т.В. Вплив штучного інтелекту на персоналізацію EVP у сучасних бренд-стратегіях. *Таврійський науковий вісник*. Серія: Економіка: Науковий журнал. 2026. Вип. 27. С. 177-186. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2026.27.20>.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Демографічна та соціальна статистика. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Офіційний веб-сайт Державного центру зайнятості населення: URL: <https://www.dcz.gov.ua>.
3. Офіційний веб-сайт Пошуку роботи WORK.ua. URL: <https://www.work.ua>.
4. Офіційний веб-сайт Єдиного порталу вакансій Державної служби зайнятості. URL: <https://jobportal.dcz.gov.ua>.
5. Офіційний веб-сайт Державної міграційної служби. URL: <https://dmsu.gov.ua>.
6. Офіційний сайт. Центр соціально-економічних досліджень CASE Україна. URL: <https://caseukraine.com.ua/>.
7. Офіційний сайт. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України. URL: <https://idss.org.ua/index>.